

V svrhu navodil staršem in stika z njimi se priporoča zdravniku specialne šole, da sodeluje pri rodiljskih sestankih in odredi tudi posebne ure za zdravstveno posvetovanje s starši. Zdravnik pomaga učitelstvu tudi v pogledu pouka v higieni.

V pogledu evidence defektne dece v osnovni šoli so predpisani za šolskega zdravnika posebni obrazci, v katere mora na kraju šolskega leta vpisati vse bolezni in anomalije, ki so se med letom pojavile pri deci osnovne šole. Upravitelj osnovne šole sestavi ob sklepu leta »Spisek defektne dece« v zmislu §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah. Spiske defektne dece dostavljajo upravitelstvu preko banske uprave ministrstvu pro-

svete in ministrstvu socialne politike in narodnega zdravlja.

Poleg teh predpisov je izdalo ministrstvo prosvete tudi poseben »Pravilnik o prijavi in sprejemu otrok v zavode, šole in pomožne oddelke za nezadostno razvito dečo« po §§ 15. in 58. zakona o narodnih šolah. »Začasni učni načrt in program za pomožne šole in pomožne razrede kraljevine Jugoslavije« po § 15. zak. o nar. šolah in »Predpise o vodstvu Osebnih popisnic« v šolah za nezadostno razvito in defektno dečo« po §§ 15. in 58. zakona o nar. šolah ter enake predpise za specialne šole za gluho in slepo dečo.

Zdravniški pregled dece ob vpisu v osnovne šole se mora pričeti v zmislu predpisov že letos izvajati.

Splošne vesti.

— IZ SEKCIJE. Vse tovariše in tovarišice, ki so se obrnili preko svojih sres. učit. društev v svrhu prenesti radi šolanja otrok na sekcijo z izpolnjenim obrazcem »Evidence učiteljev (ic) — družinskih očetov (mater)« pozivamo tem potom, naj nemudoma po organizaciji poti sporoče, ako so zaprosili za katero od razpisanih učnih mest. Ta poročila potrebujemo, če naj predložimo zbrani material prosvetni oblasti s svojim priporočilom.

Ravno tako naj nas obveste, če so vložili prošnje za razpisana mesta oni tovariši in tovarišice, ki so bili med počitnicami oz. med šol. letom premeščeni in so se radi tega obrnili za zaščito na stanovsko organizacijo. V poročilu naj navede vsakdo, za katera mesta je prošil. — JUGOSLOVENSKO UČITELJSKO UDRUŽENJE — SEKCIJA ZA DRAVSKO BANOVINO V LJUBLJANI.

— ŠOLSKI ZOBNI AMBULATORIJ. Dne 8. maja t. l. se je vršil v dvorani OUZD v Ljubljani ustanovni občni zbor »Društva za ustanavljanje in vzdrževanje šolskih zobnih ambulatorijev v Dravski banovini«. Občnega zbora se je udeležilo tudi zastavstvo sekcije JUU Ljubljana. Po pozdravnem nagovoru predsednika pripravljalnega odbora g. senatorja dr. VI. Ravniharja in po poročilu zobozdravnika dr. Josipa Tavčarja je bil izvoljen upravni in nadzorni odbor, v katerem ni nobenega zastopnika učitelstva. Letna članarina je določena na 20 Din. Iz gornjega je sklepati, da se na sodelovanje učitelstva ne računa.

Sreski učiteljski zbori. Kraljevska banska uprava Dravske banovine je izdala naslednji odlok: V zvezi s tukajšnjim okrožnim razpisom IV. No. 5917/13 od 11. aprila 1932 v vednost, da je ministrstvo prosvete z odlokom O. N. br. 28365 od 23. aprila 1932 odredilo, naj se vrše sreski učiteljski zbori o priliki zborovanj sreskih učiteljskih društev, ko so učitelji že itak zbrani.

— Kmetijski svetnik v p. g. Viljem Rohman — 70 letnik. V teh dneh praznuje 70 letnico g. kmetijski svetnik v p. Viljem Rohman, ki je posebno starejšemu učitelstvu dobro poznan kot prijatelj učitelstva in eden prvih oračev na polju kmetjsko-nadaljevalnega šolstva. Posebno »Učitelj. Tovariš« se mora spominjati tega jubileja, saj je bil g. kmet. svetnik zvest njegov sodruženik in je potem njega kazal pot učitelstvu v smeri kmetijskega pouka in razvoja kmetjsko-nadaljevalnega šolstva. Prve načrte v tej smeri je prinesel »Učitelj. Tovariš« v posebni prilogi izpod peresa g. Rohmana. Danes lahko g. svetnik z veseljem zre na uspehe in napredek kmetjsko-nadaljevalnega šolstva, ki vzraščajo iz njegovega semena. Zato se učitelstvo pridružuje gratulantom in mu kliče: Še mnogo let!

— Tovarišem maturantom iz Ljublj. moš. učiteljskega v l. 1927. Letos v jeseni noteče pet let od naše mature. Kakor vsi drugi letniki, tako mislim, tudi mi letos ne bomo prešli te

naše prve obletnice. Zato predlagam tem potom vsem tovarišem naslednji predlog v premislek:

Lansko leto v glavnih počitnicah je zapustil naše vrste v cvetu najboljših let naš tovariš Viktor Dacar, ki je pokopan doma pri Bledu. Ker se večina sošolcev pogreba ni mogla radi počit. tečaja udeležiti, bi bilo zelo umestno, da se v letošnjih glavnih počitnicah (v juliju) snidemo k petletnici na Bledu, kjer obiščemo grob svojega pok. tovariša. To bi bil najprimernejši trenutek, da se oddolžimo svojemu pok. Viktorju. Prosim vse tovariše, da me z dopisnico obveste ter naznačijo datum in čas.

Marjan Tratar, učitelj Trebnje na Dolenjskem.

— Na poslednji poti. V četrtek 28. aprila se je vršil v Novem mestu pogreb pokojne tovarišice ge. Grom-Hladnikove iz Babnega polja, ki je odšla v kratkem času za svojim očetom — glasbenikom pok. Ig. Hladnikom v večnost. Številna udeležba učitelstva in meščanstva je bila v dokaz, kako je bila pokojnica priljubljena. Na grobu se je poslovil v lepem govoru preds. sres. učit. društva za Novo mesto tov. Vilko Menard, ki je izročil poslednji pozdrav vestni tovarišici tudi v imenu sres. učit. društva za Logatec. Naj ji bo lahka zemlja! — ar.

— Prosimo vse šole, ki še niso plačale Levstikove pesmarice »MLADINI«, da to čimprej store.

Pomen obrtnih nadaljevalnih šol za asimilacijsko akcijo v Julijski krajini. Fašizem opazuje vse svoje delo, ki ga vrši v naših krajih, samo iz enega stališča: koliko priporoče asimilaciji našega naroda v Julijski krajini. V zadnjem času je bilo otvoreno po vseh večjih krajih večje število obrtnih nadaljevalnih šol, ki jih morajo posejati obrtni vajenci do 18. leta. Nekega dne se je sestal v Trstu k seji odbor, ki vodi te šole v Julijski krajini. Na tej seji je bilo govora o stanju in rezultatu teh šol, poleg tega se je vršila razprava tudi o njih nacionalnem in političnem pomenu. Ugotovljeno je bilo, da morejo postati te šole pod vodstvom sposobnih in politično zavednih učiteljev ne le nosiljice prosvete in izobrazbe, potrebne bodočim obrtnikom, marveč tudi nosiljice novega fašističnega duha med »drugorodne« sloje na meji Italije. Paziti je treba, da ne propadejo plodovi osemletnega šolanja v osnovni in povzrajalni šoli, ki je obvezna, zato se mora držati mladina še štiri leta v fašistični šoli. To je problem, ki je vitalnega pomena za Italijo in se nanj ne sme pozabiti. Na tej seji administrativnega sveta je bilo sklenjeno, da se otvori še nekaj obrtnih nadaljevalnih šol v onih okoliših, kjer jih še ni, a so iz nacionalnega in političnega stališča nujno potrebne.

— Učiteljska ekskurzija na Češkoslovaško. Uredništvo pedagoškega lista »Napre-

dak i Savremena škola« v Zagrebu je že lani započelo akcijo za učiteljsko ekskurzijo na Češkoslovaško, kjer so izvedene že znatne šolske reforme in se tamkaj uveljavlja predvsem aktivna šola. Te ekskurzije se udeležijo 60 učiteljev (ic) iz vse države, ki jim je odobren 15-dnevni dopust. Češki tovariši so sestavili tak program, da si ekskurzisti lahko ogledajo mestne in tudi podeželske šole.

MIROSLAVA LEITGER

LJUBLJANA, JURČEV TRG ŠTEV. 3.
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija in izdelovanje šablon. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezanje in predtisk.

— Šola v avtobusu. Pri izdelovanju mnogih filmov potrebujejo večkrat večje število otrok, ki morajo biti vedno pri rokah. Ti otroci ne morejo hoditi redno v šolo, a Amerika ne bi bila Amerika, če bi takega vprašanja ne rešila na prav originalen način. Filmsko podjetje je nabavilo velik in udoben urejen avtobus, ki zbira vsak dan vse otroke in jih prevaža do Fox Movietone City. Med to vožnjo jih poučuje učitelj, ki je nastavljen nalašč za te otroke, ki so porazdeljeni po razredih, kot v kaki drugi šoli. Glede uspehov je ta šola na prvem mestu, ker predpisuje prosvetna oblast, da se ne smejo uporabljati pri filmu oni otroci, ki se v tej šoli ne učijo. Ta naredba prosvetne oblasti je otrokom dobro znana in je najboljša garancija za dobre uspehe.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 7
priporoč. svojo bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovarov. Državni nameščenci dobe blago tudi na obraku proti predložitvi legitimacij.

— Izleti na Boč. Vljudno vabimo upravitelstva šol, naj upoštevajo pri letošnji izbiri izletnih točk tudi mlado, divno planinsko postojanko »vzhodnega Triglava«, ki jo je lani posetilo nekaj nad 120 razredov. Železniške zveze so zelo ugodne, pot na goro udobna in zanimiva, pogled raz stolp pa zlasti ob ugodnem vremenu veličasten in poučen. SPD restavracija pri Sv. Miklavžu nudi vsakovrstna topla in hladna okrepčila.

— Italijanska šola in »tutjorodci« na Goriškem. Šolski oskrbnik v Julijski krajini prof. Mondino je bil pred kratkim na inspekcijskem potovanju v goriški pokrajini. Ogledal si je vse šole, pa tudi azile znane poitalijančevalne družbe »Italia Redenta«, ki deluje pod pokroviteljstvom same vojvodine D'Aosta. Nadziral je tudi pouk slovenske dece in je učiteljskim zborom izrekel zahvalo za njihovo šovinistično prizadevanje, da bi slovensko dečo čim prej poitalijančili in čim bolj pofaštili. — Po mnenju italijanskega tiska je goriško šolsko okrožje zelo važno že zaradi svojega zemljepisnega položaja. Goriška okolica gravitira v mesto, odkoder se odpira pot v sosedno Furlanijo in proti morju. Znani so predvojni boji med italijanskim in slovenskim elementom, ki se je moral boriti toliko bolj zaradi te okoliščine. Sedaj pa je položaj za poitalijančevanje slovenske dece le še toliko lažji. Italijanska šola na vso moč asimilira »tutjorodce« in v bodoče bo ljudski dotok iz okolišnih dolin in brd služil le še utrjevanju italijanstva v Goricah. Zanimivi so podatki, ki so jih ob tej priliki objavili laški listi: Goriško šolsko okrožje se deli na 10 didaktičnih okrajev s središči v Ajdovščini, Komnu, Krmini, Gorici, Gradiški, Mirnu, Šempasu, Smartnem. Kojskem in v Vipavi in obsega 28 občin s 150 šolskimi središči. V 812 razredih je okrog 22.000 šolskih otrok, ki jih vzgaja okrog 500 učiteljev in učiteljic. Na ozemlju goriškega šolskega okrožja je obnem 48 azilov družbe »Italia Redenta« s 3000 otroki.

Osebnne zadeve.

— Napredovali so tovariši (ce) v VII. sk.: Vičič Stanko, Ivanetič Alojzij, Vitori Andrej, Beljan Josipina, Zajec Amalija, Zupane Cirila, Cimerman Marija, Jan Irena, Jevšenak Antonija, Skubic Jakob, Tominec Vekoslav, Spendal Ana, Svava Ernest, Smilčner Franciška, Čok Antonija, Rant Viktorija, Rape Ljudmila, Žitko Anica, Lazar Ana, Laharnar Marija, Likar Leopold, Levec Stefanija, Ukmar Iva, Hočevar Ciril.

V IX. skupino: Brezigar Jožica, uč. ž. r. d. v St. Vidu in Tavčar Vlasta uč. v St. Jerneju.

Učiteljski pravnik.

— Pregled dospelosti period. poviškov (tiskovina). Tovariše predsednike sreskih društev prosim, naj mi sporoče obnem z naznakom zneska za v oktobru 1931. poslane tiskovine, ali je tiskovina praktična, ali bi jo založili tudi za šol. leto 1932/33 in ali naj se odposljejo te tiskovine kot lansko leto, odnosno ali naj si jih posamezni upravitelj (učit. zbor) naroči sam z drugimi tiskovinami? Tov. predsedniki, ki poravnajo ali so poravnali zneske potom glav. blagajne sekcije, naj označijo na položnici odnosno v dopisu, da je nakazilo za tiskovino in to zaradi poslovanja in pregleda.

V. G.

— Periodični poviški. Uslužbeni, ki so napredovali v višje skupine po novem ur. z. t. j. iz X. v IX. iz IX. v VIII. itd. skupino, dobe pravico do 1. period. poviška nove skupine po preteku 3 let efektivne službe v novi skupini t. j. po 3 letih od datuma napredovanja. N. pr.: N. N. je napredoval po starem ur. z. v II/3. skupino dne 25. 4. 1926 in je imel pravico do 2. period. poviška Din 830— dne 1. maja 1932. Dne 30. 4. 1932 je pa bil postavljen ta uslužbenec iz VIII. v VII. položajno skupino s plačo Din 910—, ki mu pripada po § 30. od l. 5. 1932 dalje. Pravica do 2. period. poviška VIII. skupine mu toraj ugasne, ker je z dnem, ko bi mu pripadal povišek, prišel z napredovanjem na višjo plačo, kot bi mu pripadala z 2. poviškom VIII. skupine. Pravica do 1. period. poviška VII. skupine mu dospe dne 29. 4. 1935 in mu bo ta pripadal od dne 1. 5. 1935.

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKI DOM V LJUBLJANI.

Zadruga »Učiteljski dom v Ljubljani« je imela svoj redni IV. občni zbor v nedeljo, dne 8. maja 1932 ob pol 10. uri v sobi odsekov JUU v Ljubljani. Ker občni zbor ni bil sklepen ob napovedani uri, je točno ob 10. uri otvoril občni zbor načelnik zadruge tov. Stanko Vrbovec, pozdravil navzoče zadruženike, katerih se je le 13 udeležilo občnega zbora, ter imenoval za zapisničarico tov. Gizelo Ušeničnikovo, za overovatelja zapisnika pa tov. Keržniška in Urbančiča. Občnemu zboru je poročal sledeče:

Cenjene tovarišice in tovariši! Ko ste mi lansko leto na občnem zboru poverili nalogo načelnika te zadruge, sem se tega mesta branil iz dveh razlogov: prvič sem se zavedal, da zahteva to mesto moča, ki bi posvetil vse sile cilju, ki ga ima naša zadruga, a drugič mi je bilo jasno, da je s tem denarjem, kar ga je, nemogoče izvršiti zahteve članov in takoj začeti z izdavo doma. Kakšno je bilo delo odbora in v koliko smo se približali cilju zadruge, boste itak slišali iz poročil tov. tajnice in tov. blagajnika, na vas pa je, da nam poveste, ali je odbor zavezal prave smernice ali ne. Lanski letni občni zbor je naročil odboru, da stopi v stik z vsemi učiteljskimi gospodarskimi

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

LISTEK

Jubilejni koncert ljutomerskega učiteljskega pevskega zbora.

Svojo šestdesetletnico je proslavilo ljutomersko učiteljsko društvo s slavnostnim koncertom.

Zbor se je predstavil s Pertlovo kompozicijo »Ob šestdesetletnici«. Skladba — katere besedilo je sestavila tov. Severjeva — je dobro harmonično delo. Zbor jo je podal — glasovno in ritmično — lepo. Kot drugo je zapel mešani zbor Premrlovo »V Korotan«. Ta pesem kaže že več individualnih potez, vsled tega zahteva več glasbene tehnike, več vaj, predvsem pa dober in samostojen posluš. Zboru se je poznalo tu, da ni popolnoma siguran.

Sledil je violinski solo tov. Serajnika. Pri klavirju ga je spremljala M. Zacherlova. Zagrabil je Davidovega »Sarafana«, Dvořakov »Adagio iz A-mol koncerta op. 53« in Ružič-Rosenbergovo »Jugoslovansko serenado«. Serajnik je dober violinist. Odlikuje ga čistost intervalov in izpiljena tehnika. A vendar pogrešam nekaj pri njem. To je mladostni ritem in subjektivno sodoživljanje notranje vsebine. Zdelo se mi je, da je ostal hladen napram komponistovim mislim in čustvom, katere je le-ta položil v delo. Igral je preveč po notah. Manjkalo je specifično-človeško

prežarjeno oblikovanje notranje ideje. Posebno velja to za »Sarafana«.

Moški zbor je zapel štiri pesmi: Schneider-Prelovec »Po morju viharjem«, Dr. Mlinar-Cigale »Vriska fantič«, Schweiger »Fantje zgodaje ter« V nedeljo zjutraj. Za zadnji dve pesmi ni potrebno toliko glasbene izobrazbe pevcem. A ne samo pri teh dveh, temveč tudi pri Mlinarjevi »Vriska fantič«, ki zahteva od vsakega posameznega pevca temeljito sigurnost, posluš in tehniko, je pokazal zbor, da ima odlične pevce in dobro šolo.

Zenski zbor je zapel Adamičevi narodni »Ah zvonijo« in »Belokranjsko narodno kolo«. Obe odlično. Harmonija, čistost, lepota prednašanja in mladostni entuziazem mladih pevki je izzval v občinstvu navdušen aplavz.

Sporod je še pestrejša pobaval sopran-sovo tov. Azmanove (O. Dev: Mak) in kvartet, ki je zapel Vandovo pesem »V slovo«. Najboljši dokaz, da je bilo izvajanje dobro, je dejstvo, da jih je poklicalo občinstvo ponovno na oder.

Program je zaključil mešani zbor. Zapel je Prelovecovo »Ko so fantje« in Vodopivčovo »Ves dan pri oknu« — obe z občutkom. Prelovecova »Ko so fantje« je izrazito homofonska skladba, zato prav primerna za deželo. Ugajali so lepi visoki glasovi, katere je kot probujajoči se pomladni vihar spremljal mrmrajoči zbor. Efektivno je bila ta najboljša.

Dirigent in vodja Franjo Zacher je lahko ponosen na svoj zbor. Če pristejemo k vsemu še dejstvo, da je imel zbor komaj eno skupno vajo, ker so se morale vršiti vaje — vsled gmotnih težav, teritorialne oddaljenosti in slabih prometnih razmer — v treh odsekih, tedaj lahko upravičeno ponovim besede ne-

kega odličnega gosta »Učitelji so lahko zadovoljni s svojim uspehom«.

— Jandl.

Vodnik po zbirkah narodnega muzeja v Ljubljani.

Kulturno zgodovinski del. Izdal in založil Narodni muzej v Ljubljani. Tiskala Jugoslovanska tiskarna Ljubljana. 1931. 8°. 183 str. Cena 15 Din.

Novega vodnika po zbirkah Narodnega muzeja smo že zdavnaj želeli in pričakovali. Dežmanov nemški »Führer«, ki je izšel 1888. leta, je že zastarel in ga tudi že skoraj 40 let ni več dobili. In tako so stali številni obiskovalci ljubljanskega muzeja pred bogatimi zbirkami, jih ogledovali, a razstavljeni predmeti so jim bili nemi in so jim ostali tuji. Vodstvu Narodnega muzeja gre priznanje, da je izdalo nov »Vodnik«, ki ni katalog, kateri bi se omejeval na naštevaje razstavljenih predmetov. Tak katalog bi obiskovalce samo utrudil in zbegal! Urednik vodnika, ravnatelj Jos. Mal, se je zavedal, česa potrebujejo obiskovalci muzeja: predvsem potrebujejo voditelja in tolmača! Treba je bilo torej sestaviti vodnik, ki naj pokaže na osnovi zbranega gradiva celotno sliko o stanju vseh onih panog, ki so v muzejskih zbirkah zastopane. Ker pa vsebujejo zbirke Narodnega muzeja po večini predmete iz naše zemlje, smo dobili z novim vodnikom važen pri-

spevek k naši kulturni zgodovini. Nekatere kulturno-zgodovinske panoge naše zemlje so tu prvič v celoti obdelane.

Kot uvod je napisal ravnatelj Mal zgodovinski pregled postanka in razvoja Narodnega muzeja (str. 5—20). Prvi, ki je uradno načel vprašanje muzeja v Ljubljani, je bil guverner Ilirije grof Sweerts-Spork, ki je 1821. leta izrazil cesarju željo, da bi tudi Kranjska dobila svoj domovinski muzej. Kmalu nato je kranjski deželni stanovski zbor sklenil ustanovitev deželnega muzeja, a cesarska odločba, ki je ta sklep sankcionirala, je izšla šele 1826. leta. Slavnostna otvoritev je bila oktobra meseca 1831. leta.

Zgodovinskemu pregledu sledi najboljšnji del vodnika, to je R. Ložarja opis arheološkega oddelka (str. 21—79), ki hrani spomenike najstarejše zgodovine dežele kranjske. To je ona doba, ko še ni bila znana pisava, doba, iz katere nimamo nobenih pismenih poročil, a v kateri nam hrani zgornje priče naš muzej. Ložarjeva razprava je prvi sistematični pregled našega domačega starinslovja. Po uvodu, v katerem je podal sicer kratko a točno karakteristiko treh zgodovinskih dob (kamen — bron — železo), nam odpre avtor pogled v našo prvo zgodovinsko kulturo, v dobo kolišč na ljubljanskem barju, dobo bakra in brona (I. muzejska dvorana). Sledi doba železa (II. dvorana) z znamenitimi najdbami iz Vač, med njimi po vsem svetu sloveča situla. Iz rimske dobe hrani III. dvorana izvenljubljanske in IV. dvorana ljubljanske izkopine. Poseben oddelek (lapidarij) tvori zbirka rimskih kamnov, nagrobnih napisov, posvetilnih oltarjev, mejnikov itd., ki se hranijo v hodniku prtiličja, na dvorišču in v kletih. Zadnji odde-